

Restavriranje grobega ometa z apnenim fasadnim obrizgom

Primer:

Vzorec na objektu Štanjel 8, hiša Furlan, zadnja fasada

Materiali:

1 Pesek:

Za pripravo malt, ki so vidne (nebeljene) in dopolnjujejo originalno stanje, je potrebno pozorno izbrati ustrezno barvo in granulacijo peska, ki naj bo čim bolj podoben originalu. Če je v originalu pran rečni pesek, je priporočljivo dodati tudi del tega peska iz bližnjih vodotokov. Trenutno je v peskokopu Štanjel možno dobiti pesek treh tonov, sive, oker in rjave barve. Za pripravo ustreznih malt glej Navodilo – priprava peska. Manjši viri peska, ustrezni za popravila fasad so tudi v sipinah makadamskih cest in kamnolomih ob potoku Branica.

Izdelani so 3 različni vzorci obrizga, z malto iz peska različnih odtenkov in granulata 0-4 (6 volumnov) in 4-10 (1 volumen). Vsaki fasadi se prilagajamo z ustreznim tonom peska.

2 Vezivo:

Živo apno (ali žgano apno, tj. apno, ki še ni ugašeno).

Proizvajalci živega apna:

- SIA Solkan, v PVC vrečah pod imenom Apno za agrikulturno rabo. Biti mora suho, vreče nepoškodovane!

- Suhadolnik Janez, Podpeč pri Brezovici, gsm 041 711 114

Barva peska je pomembna pri pripravi ustrezne malte

Dodatek drobljene opeke v malto poveča trdnost

Sejanje peska na zeleno granulacijo

3 Malta iz živega apna:

Ta tip malte je primeren za zidanje, popravilo zidov, grobo ometavanje in pripravo podložnih slojev. Volumensko razmerje apno : pesek = 1 : 7. Polovica peska se razgrne po tleh, nanj se naloži vse živo apno, ki naj bo drobljeno v enakomerno velike kose. Za malte so najprimernejši kosi ca 1cm, za zidanje lahko tudi večji. Prekrije se z ostalim peskom ter z vrha nalije vodo (ca 3 vedra, odvisno od količine pripravljenega materiala). Kup naj bo oblikovan tako, da ima na vrhu ravno ploskev, ki se med nalivanjem vode korigira, da voda steka v notranjost. Apno se začne »kuhati« v pesku, nastajajo razpoke, sprošča se vročina. Pred uporabo naj leži 3-4 dni. Ob pripravi malte se s kupa zajema enakomerno količino peska in apna ter meša s primerno količino vode.

Priprava 1/2 peska in živega apna

Dodajanje vode v mešanico z vrha

Živo apnena malta po končanem gašenju, dodamo le še vodo.

Postopek izvedbe:

1 Priprava zidu:

Zid očistimo nečistoč, z dleti ali sekirico odstranimo betonske plombe, slabo malto, opečne vključke. Omedemo ali spihamo prah in zid navlažimo tako, da vlago vpije.

2 **Zidanje** – če so v zidu večje poškodbe ali porušeni deli - po navodilih vzorca 1

3 Ometavanje

Ometavamo vedno na navlaženo podlago, vendar navlaženo tako, da se vlaga vpije v malto in kamen. Voda ne sme biti na površini, s tem je sprijemljivost onemogočena. Voda je lahko tudi apnena.

Z živoapneno malto enakomerno omečemo zid, počakamo vsaj 1 dan da se posuši, nato najgloblje dele zidu omečemo ponovno. Izravnavanje ponavljamo vse dokler ni podlaga izravnana z ostalo fasado. Obrizg nanašamo enakomerno na dele, kjer je omet izpran, originalne zaplate ometa pustimo vidne. Večje kamne, ki jih želimo pustiti vidne, obrišemo z gobico ali čopičem, vendar na robovih ne gladimo obrizga! Kadar ometavamo nov kamnit zid, prekrijemo s tankim slojem celotno površino, vključno z večjimi kamni v zidu, s katerih bo dež sčasoma spral tanek sloj ometa.

Ometavamo vedno pri temperaturi med +7 in +20 °C, taka temperatura naj bo še vsaj 3 tedne po ometavanju. V primeru močnega vetra ali povišane temperature se sušenje apnenega ometa, ki je za trdnost bistvena, prehitro zaključí. Zato med sušenjem omet tudi pršimo z vodo, najbolje z apneno vodo. Gradbene odre zastremo z juto, ki jo prav tako v primeru višje temperature in vetra vlažimo.

4. Beljenje – beli se samo v primerih, kjer so podana navodila ZVKDS OE Nova Gorica, pri večjih ohranjenih fasadah tega tipa priporočamo, da se ohranjajo v izvorni podobi s patino.

Odstranjevanje cementnih plomb

Vlaženje zidu pred ometavanjem

Fasadni obrizg na žlico

Korekcije obrizga

Dvo ali večslojno ometavanje v vdolbinah, poravnavanje vogala - stika med finim ometom in obrizgom

Povdaranje vidnih kamnov- čiščenje odvečne malte

Korekcija ometa

Trije različni odtenki ometa

Opomba: Navodila za obnovo fasad so objavljena na strani: <http://www.rescen.si/index.php?id=43> (Metode in tehnologije/Tehnologije obnove stavbne dediščine/Štanjel)